

ДИНАМІКА ЖИВОЇ МАСИ ТА ЯКІСТЬ М'ЯСА КАЧЕНЯТ КРОСУ «ТЕМП» ЗА РІЗНИХ СИСТЕМ УТРИМАННЯ

Л. С. Патрєва, Т. В. Шевченко

Миколаївський державний аграрний університет

Встановлено, що використання одноярусної кліткової батареї при вирощуванні каченят до 7-тижневого віку вірогідно впливає на збільшення основних показників м'ясної продуктивності, що проявляється у підвищенні середньодобових приростів, одержанні вищої живої маси в кінці вирощування, покращенні поживних якостей м'яса.

Продукція водоплавної птиці характеризується широким асортиментом. Це і високопродуктивне м'ясо, і високоякісний жир, і пухо-пір'яна сировина, і велика жирна печінка. Але технології її виробництва частіше всього потребують удосконалення, так як основне поголів'я птиці, в основному, зосереджено у фермерських та присадибних господарствах, для яких поки що не притаманні інтенсивні технології та сучасне високопродуктивне обладнання [2].

Друге місце у балансі виробництва м'ясної птиці в Україні займають качки. У зв'язку з високою поживністю качиного м'яса, а також завдяки таким важливим біологічним та господарсько корисним особливостям цього виду водоплавної птиці, як висока інтенсивність росту молодняку і засвоєність дешевих кормів, активна здатність до відгодівлі, невибагливість до умов утримання, висока адаптивність до умов утримання та годівлі, стійкість до захворювань, інтенсивне відтворення, вирощуванню качок і виробництву їх продукції у ряді країн світу надають особливо значення.

Одержання м'ясної продукції високої якості — одне із сучасних умов виробництва продукції птахівництва. Тому цьому питанню слід приділяти особливу увагу [3].

Основною системою утримання качок є утримання на глибокій підстилці. Проте, з урахуванням складної епідеміологічної ситуації, що склалася у всьому світі відносно до благополуччя поголів'я птахів, у зв'язку із спалахами пташиного грипу, і забезпечення згідно з ветеринарно-санітарними вимогами ізоляції водоплавної птиці для уникнення контактів із дикими птахами, необхідно додатково розглянути можливість використання різних систем утримання цього виду птахів в умовах фермерських господарств. Миколаївська область займає провідне місце серед розведення та утримання птахів саме цього виду птиці.

Матеріали і методи. Дослідження проведено в умовах фермерського господарства «Світанок» Братського району Миколаївської області.

Матеріалом досліджень були показники росту і розвитку та хімічний склад м'яса каченят кросу «Темп» за період вирощування до 7-тижневого віку за різних систем утримання.

Для цього було досліджено дві групи птиці, яка вирощувалася при різних системах утримання: 1 група — самці та самки, які утримувалися в клітковій одноярусній батареї, 2 група — самці та самки, які утримувалися на підлозі. Щільність посадки утримання каченят на підлозі — 35 гол/м², при утриманні в одноярусній клітковій батареї — 16 гол/м².

Починаючи з добового віку, каченятам згодовували раціон, який складався з кукурудзи, пшениці, ячменю, макухи соняшникової, гідролітичних дріжджів, трав'яного та рибного борошна, крейди та кухонної солі із вмістом сирого протеїну 18,2 % та ОЕ–277 ккал. У процесі дослідження визначали такі показники: динаміку живої маси, абсолютний приріст (А), відносний приріст (ВП), середньодобовий приріст (СП), збереженість. Розрахунки проводилися за загальноприйнятими формулами:

$$A=W_1-W_0, \quad (1)$$

де W_1 — кінцева жива маса, кг;

W_0 — початкова жива маса, кг

$$ВП = \frac{W_1 - W_0}{W_0} \times 100 \% \quad (2)$$

$$СП = \frac{W_1 - W_0}{t}, \quad (3)$$

де t — період вирощування, днів

У кінці вирощування було проведено анатомічний розтин тушок качок за методикою ВНДП [4], з кожної групи відбирали по 3 ♂ та 3 ♀ для визначення хімічного складу м'яса, який визначали за наступними показниками: вода, білок, жир, зола (згідно з ГОСТ 7702.74 та ГОСТ 7702.2–74 [1]). Отримані результати обробляли методом математичної статистики з використанням комп'ютерної програми Microsoft Office Excel.

Результати та обговорення. Динаміку живої маси птиці та її абсолютних, відносних та середньодобових приростів у дослідних групах, які утримувалися в різних системах (кліткова батарея, утримання на підлозі) наведено в таблицях 1 і 2. Аналізуючи дані таблиці 1, встановили, що птиця, яка утримувалася в одноярусній клітковій батареї, мала перевагу за живою масою порівняно з птицею, яка утримувалася на глибокій підстилці.

Таблиця 1

Динаміка живої маси качок кросу «Темп» за різних систем утримання, г, $\bar{X} \pm S\bar{x}$

Вік, тижнів	Система утримання			
	одноярусна кліткова батарея (1 група)		на підлозі (2 група)	
	♂	♀	♂	♀
Добові	53,3±0,14	52,8±0,12	53,1±0,17	52,5±0,22
1	265,7±1,28*	236,2±2,45*	239,8±1,79	209,6±2,05
2	683,7±7,46*	649,7±9,07**	626,8±9,43	586,2±7,07
3	1243,2±15,11*	1187,3±13,31*	1155,4±11,67	979,7±13,29
4	1637,3±18,25*	1527,5±17,68**	1493,1±19,75	1374,8±17,67
5	2148,9±13,23*	2065,3±14,90*	2087,5±14,25	1937,1±12,95
6	2837,5±15,66**	2764,7±18,21*	2669,7±20,73	2517,8±17,41
7	3241,7±25,17**	3186,4±21,18**	3021,2±12,53	2907,3±12,74

Примітка: * — $P < 0,05$; ** — $P < 0,01$

Вже в тижневому віці качечки 1-ої групи за живою масою мали вищі показники, ніж 2-ої групи на 25,9 г ($P < 0,01$). Ця перевага спостерігається протягом всього наступного періоду вирощування. Так, у 7-тижневому віці, маса качечок, які утримувалися в одноярусній клітковій батареї, була більшою порівняно з аналогами, які утримувалися на підлозі на 279,1 г, маса качурів — на 220,5 г відповідно ($P < 0,01$). Таким чином, найвищі показники живої маси каченят у кінці вирощування виявлено серед качечок та качурів, які утримувалися в клітковій батареї.

Швидкість росту — якісна ознака м'ясної скоростиглості. Вона добре успадковується і пов'язана з особливостями обміну речовин, що притаманні окремим особинам і є типовими для породи. Ця ознака має велике практичне значення. Молодняк, який швидко росте, раніше підготовлений до забою, краще використовує корм.

Показники середньодобових і відносних приростів дослідних груп наведено у таблиці 2. Середньодобові прирости каченят при вирощуванні на глибокій підстилці склали у межах 26,7–84,9 г — для качурів та 22,4–82,3 г — для качечок.

Вирощування каченят в одноярусній клітковій батареї сприяло стабільному збільшенню середньодобових приростів впродовж всього періоду вирощування. Так, середньодобовий приріст каченят цієї групи знаходився в межах: 30,5–98,4 г — для качурів та 26,2–99,9 г — для качечок, що у середньому за весь період вирощування на 4,5–5,8 г перевищувало прирости каченят-аналогів, вирощених на підлозі.

Щодо динаміки середньодобових приростів, слід відмітити, що прояв його найвищих показників було відмічено у каченят, що вирощувалися на підлозі на п'ятому

тижні вирощування (84,9 г — для качурів) і на шостому тижні вирощування (82,3 г — для качечок), а для каченят, які вирощувалися в одноярусній клітковій батареї — на шостому тижні для обох статей (98,4 г та 99,9 г відповідно).

Аналізуючи дані відносного приросту живої маси каченят при вирощуванні за різних систем утримання, слід відмітити, що найвищі його показники спостерігаються на першому тижні вирощування: 307,8–355,9 % (на підлозі) та 356,0–404,4 % (одnojарусна кліткова батарея). Починаючи з другого тижня, відносні прирости каченят поступово знижуються до кінця вирощування, крім деяких періодів, а саме: при вирощуванні в одноярусній клітковій батареї відзначена незначна напруга росту за період з п'ятого по шостий тиждень (31,2–36,6 % — качури, 22,3–33,9 % — качечки) та при вирощуванні на підлозі з четвертого по п'ятий тиждень (29,2–39,8 % — качури).

У середньому за весь період вирощування напруга росту каченят обох статей, які вирощувалися в одноярусній клітковій батареї становила 101,9–109,6 %, що на 4,6–7,5 % вище порівняно із каченятами, вирощеними на підлозі.

Таблиця 2

Середньодобові та відносні прирости живої маси молодняка качок кросу «Темп» за різних систем утримання

Група	Система утримання	Стать	Приріст живої маси	Вік качок, тижнів							
				1	2	3	4	5	6	7	у середньому
1	одnojарусна кліткова батарея	♂	СП, г	30,5	59,7	79,9	56,3	73,1	98,4	57,7	65,1
			ВП, %	404,4	157,3	81,8	31,7	31,2	36,6	24,3	109,6
		♀	СП, г	26,2	59,1	76,8	48,6	76,8	99,9	60,2	63,9
			ВП, %	356,0	174,6	82,7	28,7	22,3	33,9	15,3	101,9
2	на підлозі	♂	СП, г	26,7	55,3	75,5	48,2	84,9	83,2	50,2	60,6
			ВП, %	355,9	161,4	84,3	29,2	39,8	27,8	14,6	101,9
		♀	СП, г	22,4	53,8	56,2	56,4	80,2	82,3	55,6	58,1
			ВП, %	307,8	179,7	67,1	40,3	40,9	29,9	15,5	97,3

Примітка: СП — середньодобовий приріст, ВП — відносний приріст

Встановлено, що використання різних систем утримання при вирощуванні каченят кросу «Темп» певним чином вплинуло не лише на динаміку росту та розвитку, а й на хімічний склад м'яса як качурів, так і качечок (табл. 3).

Таблиця 3

Хімічний склад м'яса качок, вирощених за різних систем утримання, г/100 г продукту, $\bar{X} \pm S\bar{x}$

Показники	Система утримання	
	одnojарусна кліткова батарея	на підлозі
<i>Качури</i>		
Вода	59,0±1,32	58,0±1,16
Білок	16,3±0,09	16,8±0,12
Жир	34,7±0,38***	28,3±0,72
Зола	0,74±0,04*	0,72±0,01
<i>Качечки</i>		
Вода	57,5±0,68	57,3±0,67
Білок	16,2±0,10	16,7±0,09*
Жир	36,5±0,23***	29,6±0,91
Зола	0,74±0,03**	0,71±0,01

Примітка: * — P < 0,05; ** — P < 0,01; *** — P < 0,001

При вирощуванні каченят в одноярусній клітковій батареї відмічається збільшення води в тушці для каченят обох статей: на 0,2 % — у качечок та на 1 % — для качурів, зменшення вмісту білка на 0,5 % у качурів (різниця невіргодна) та на 0,5 % — у качечок (P < 0,05); кількість жиру у качечок становить 36,5 %, що на 1,8 % вище у порівнянні з качурами (різниця невіргодна); вміст золи у качечок та качурів знаходиться на одному рівні для птиці обох статей (0,74 %). При вирощуванні на глибокій підстильці хімічний склад м'яса каченят дещо інший, а саме: спостерігається зменшення вмісту води

(58,0 % — у качурів, 57,3 % — у качечок), незначне збільшення білка (16,8 г — у качурів і 16,7 г — у качечок), вміст золи знаходиться на однаковому рівні (0,72 %, 0,71 %).

Узагальнюючи дані хімічного складу м'яса каченят, вирощених до 7-тижневого віку за різних систем утримання, можна констатувати, що утримання каченят в одноярусній клітковій батареї сприяє вірогідному збільшенню кількості жиру в тушці незалежно від статі — на 6,4 % (у качурів) та на 6,9 % (у качечок) та зменшення на 0,5 % вмісту білка в тушці качечок ($P < 0,05$).

ВИСНОВКИ

Сучасний стан розвитку птахівництва у присадибних і фермерських господарствах дає змогу використовувати різні системи утримання та вирощування качок. Використання одноярусної кліткової батареї при вирощуванні каченят до 7-тижневого віку вірогідно впливає на збільшення основних показників м'ясної продуктивності, що проявляється у підвищенні середньодобових приростів, одержанні більш високої живої маси в кінці вирощування, збільшенні основних поживних якостей м'яса.

Перспективи подальших досліджень. Вивчити вплив одноярусної кліткової батареї при вирощуванні каченят на гематологічні показники та резистентність організму.

DYNAMICS OF LIVE MASS AND MEAT QUALITY OF CROSS «TEMP» DUCKLINGS AT DIFFERENT KEEPING SYSTEMS

L. Patreva, T. V. Shevchenko

SUMMARY

It was established that the use of single-tier cell battery for growing ducklings up to 7 week significantly influences the increase in core indicators meat productivity, which is manifested in increased average daily gain, earning a higher body weight in the end of growth, increasing the nutritional quality of meat.

ДИНАМИКА ЖИВОЙ МАССЫ И КАЧЕСТВО МЯСА УТЯТ КРОССА «ТЕМП» ПРИ РАЗНЫХ СИСТЕМАХ СОДЕРЖАНИЯ

Л.С. Патрева, Т. В. Шевченко

АННОТАЦИЯ

Установлено, что использование одноярусной клеточной батареи при выращивании утят до 7-недельного возраста достоверно влияет на увеличение основных показателей мясной продуктивности, что проявляется в повышении среднесуточных приростов, получении более высокой живой массы в конце выращивания, улучшение основных питательных качеств мяса.

ЛІТЕРАТУРА

1. ГОСТ 7702–74. Мясо птицы : методы химического и микробиологического анализа свежести мяса. — М., 1998. — 38 с.
2. *Сахацький М. І.* Довідник птахівника [Текст] / М. І. Сахацький, І. І. Івко, А. І. Іонов та ін. ; Під ред. М. І. Сахацького. — Харків, 2001. — 160 с.
3. *Кочиш І. І.* Качество мяса птицы / И. И. Кочиш, М. Г. Петраш, С. Б. Смирнов [Электронный ресурс] — режим доступа : <http://fermer02.ru/ptica/1648-kachestvo-myasa-pticy.html>
4. *Поливанова Т. М.* Методика научных исследований по физиологии и анатомии сельскохозяйственной птицы [Текст] / Т. М. Поливанова. — М., 1988. — С. 24–27.

Рецензент: провідний науковий співробітник лабораторії живлення птиці, кандидат біологічних наук Андреева Л. В.